

Opgave 4 Hoe betrokken zijn Nederlanders?

Bij deze opgave horen tabel 1 en tekst 3 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Lid zijn van een sportvereniging, actie voeren via sociale media of je burens helpen: in Nederland is er sprake van een relatief grote maatschappelijke betrokkenheid. Het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) heeft de maatschappelijke en politieke betrokkenheid van burgers in kaart gebracht (tabel 1). Daarnaast heeft het SCP ook onderzoek gedaan naar meer informele groepen die maatschappelijk actief zijn (tekst 3).

Tabel 1 laat de verschillen zien in maatschappelijke participatie en betrokkenheid tussen verschillende soorten bevolkingsgroepen. De bovenste rij is het landelijk gemiddelde van maatschappelijke participatie en betrokkenheid: zo biedt 24 procent van de Nederlanders kosteloze hulp aan bijvoorbeeld zieke familieleden (informele hulp). In de rijen daaronder staan voor de verschillende bevolkingsgroepen, zoals man of vrouw, vervolgens de verschillen ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Zo bieden mannen gemiddeld 4 procent minder informele hulp dan het landelijk gemiddelde (-4, dus 20 procent), terwijl vrouwen 4 procent meer dan het landelijk gemiddelde informele hulp bieden (+4, dus 28 procent).

Bekijk tabel 1.

Uit tabel 1 blijkt dat er verschillen zijn in politieke betrokkenheid tussen groepen in de samenleving.

- 3p 12 Leg met behulp van tabel 1 uit dat verschillen in cultureel kapitaal onder de bevolking gevolgen kunnen hebben voor de representativiteit van politieke besluiten.

Over de wenselijkheid van politieke participatie wordt verschillend gedacht.

- 2p 13 Leg het verschil uit tussen de ontwikkelingstheorie en de instrumentele theorie ten aanzien van de wenselijkheid van politieke participatie.

Lees tekst 3.

Tekst 3 geeft voorbeelden van informele groepen. Volgens het SCP passen informele groepen goed in een cultuur van individualisering. Vaak wordt gesteld dat individualisering leidt tot minder sociale cohesie in de samenleving. Het verschijnsel buurttuingroepen maakt echter duidelijk dat individualisering en sociale cohesie ook samen kunnen gaan.

- 2p 14 Leg uit dat bij de buurttuingroepen uit tekst 3 een meer geïndividualiseerde samenleving en sociale cohesie beide te herkennen zijn.

Opgave 4 Hoe betrokken zijn Nederlanders?

tabel 1 Maatschappelijke participatie en betrokkenheid, bevolking van 16 jaar en ouder, 2010/2011 (in procenten)

	informele hulp ¹⁾	vrijwilligerswerk ²⁾	collectieve actie ³⁾	politiek geïnteresseerd ⁴⁾	protest-bereid ⁵⁾
bevolkingspercentage	24	27	31	56	57
afwijkingen hiervan:					
opleidingsniveau					
laag	-0	-4	-12	-16	-7
middelbaar	+2	+0	+2	+2	+2
hoog	-0	+10	+12	+20	+10
sekse					
man	-4	+0	+3	+7	+2
vrouw	+4	-0	-3	-7	-2
leeftijd					
18-34 jaar	-7	-5	-1	-2	+1
35-64 jaar	+4	+4	+3	+3	+4
≥ 65 jaar	-0	-1	-9	-3	-14
huishoudensinkomen					
laagste 20%	-3	-4	-7	-1	-3
middelste 60%	+1	-1	+2	-1	-0
hoogste 20%	-1	+5	+3	+4	+4

noot 1 Biedt kosteloze hulp aan zieke of gehandicapte familieleden, kennissen of burens.

noot 2 Verricht vrijwilligerswerk, dat wil zeggen: onbetaald werk ten behoeve van of georganiseerd door een instelling of vereniging.

noot 3 Heeft zich in de afgelopen twee jaar wel eens samen met anderen ingespannen voor een lokale, nationale of internationale kwestie.

noot 4 Is tamelijk of zeer geïnteresseerd in de politiek.

noot 5 Zou enigszins of zeer waarschijnlijk iets doen als de Kamer bezig was een onrechtvaardige wet aan te nemen.

naar: Houwelings, P. van, Hart, J. de & Dekker, P. (2011) *Maatschappelijke en politieke participatie en betrokkenheid*. In Bijl, R., Boelhouwer, J., Cloïn, M. & Pommer, E. (Red.), *De sociale staat van Nederland 2011* (p.199: SCP (CV'10/11) gewogen resultaten). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau. Geraadpleegd december 2012 via www.scp.nl/content.jsp?objectid=27981

tekst 3

Buurttuinen

Lid van tuingroep in Zoetermeer:
“Je wilt niet de hele buurt over de
vloer hebben, maar het is wel leuk
om te weten wie er in je buurt woont
5 en te weten dat je elkaar kunt roepen
als er iets is. De kruidentuin levert
daaraan een kleine bijdrage: het trekt
langslopende mensen. Als je zin hebt
kun je blijven hangen.

10 Er is ook wel eens iemand die zegt:
‘Ik kan niet in de tuin werken, maar ik
kan wel koffie zetten.’ Dat is leuk,
maar ik vraag dan niet ‘doe je dat
volgende keer weer?’, want het spon-
15 tane is belangrijk.”

Beheerder website buurtmoestuin.nl:
“Mensen die alleen willen zijn gaan
zelfstandig naar hun tuintje toe en
20 mensen die wat gezamenlijk willen
doen mailen dat ze willen gaan en
vragen ‘wie gaat er mee?’ en dan
gaan ze bijvoorbeeld met zijn drieën.
Heel belangrijk is dat niks hoeft en
25 alles mag.”

Lid van tuingroep in Amsterdam:
“Het is ook gewoon het gevoel dat er
ook andere mensen zijn die dezelfde
belangstelling hebben. Ik zit te den-
30 ken ‘hoe zou het zijn als ik alleen
daar een stukje had?’ Dan zou ik er
niets aan vinden.”

*naar: Kullberg, J. (2011) Buurttuinen: seizoensgebonden banden in de
publieke ruimte. In Berg, E. van den, Houwelingen, P. van & Hart J. de
(Red.), Informele groepen. Verkenningen van eigentijdse bronnen van
sociale cohesie (pp.141-143). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
Geraadpleegd december 2012 via
www.scp.nl/content.jsp?objectid=26055*